

|                |   |                  |                |   |                |                 |   |                   |
|----------------|---|------------------|----------------|---|----------------|-----------------|---|-------------------|
| Received/Geliş | : | 2025 April/Nisan | Accepted/Kabul | : | 2025 May/Mayıs | Published/Yayın | : | 2025 June/Haziran |
|----------------|---|------------------|----------------|---|----------------|-----------------|---|-------------------|

## Taşımalı Okullarda Görev Yapan Okul Yöneticilerinin Yaşadıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Özkan Çelik<sup>1</sup>

Seda Çelik<sup>2</sup>

Ahmet Kaba<sup>3</sup>

**Atıf/Reference:** Çelik, Ö., Çelik, S. ve Kaba, A. (2025). Taşımalı Okullarda Görev Yapan Okul Yöneticilerinin Yaşadıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Yönetim ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(2), 107-118.

### Özet

Bu araştırma, taşımalı eğitim veren okullardaki yöneticilerin karşılaştığı sorunları sistematik bir şekilde incelemeyi ve bu sorunlara yönelik somut çözüm önerileri geliştirmeyi amaçlamaktadır. Samsun İlinde taşımalı eğitim yapılan okullarda görev yapan 12 yönetici (okul müdür, müdür başyardımcı ve müdür yardımcısı) ile yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak veriler toplanmıştır. Okul yöneticilerine beş açık uçlu soru yöneltilmiş ve alınan cevaplar içerik analizi tekniğiyle analiz edilmiştir. Araştırma bulguları, taşımalı eğitimin organizasyonel yapısındaki aksaklıkların, denetim eksikliklerinin ve ihale süreçlerindeki sorunların okul yöneticileri üzerinde büyük bir yük oluşturduğunu göstermiştir. Farklı kademelerdeki öğrencilerin aynı servislerle taşınması, bekleme sürelerini uzatarak eğitim sürecini olumsuz etkilemektedir. Ayrıca, okul yöneticilerine servis denetimi gibi ek sorumluluklar verilmesi, yetkinlik eksikliği nedeniyle verimsizliğe yol açmaktadır. Taşımalı eğitimde karşılaşılan diğer sorunlar arasında ailelerin eğitime yeterince katılım göstermemesi, ekonomik yetersizlikler, mevsimlik tarım işçiliği gibi faktörlerin öğrenci devam sıklığını olumsuz etkilemesi yer almaktadır. Araştırma sonucunda, taşımalı eğitimin etkinliğini artırmak için bir dizi öneri sunulmuştur. Bunlar arasında denetim mekanizmalarının güçlendirilmesi, ihale süreçlerinin şeffaf ve kalite odaklı hale getirilmesi, alternatif güzergah planlamalarının yapılması ve okul yöneticilerine ek görev yüklenmesinin engellenmesi yer almaktadır. Ayrıca, veli katılımını artıracak bilinçlendirme programlarının uygulanması ve öğretmenler ile servis şoförlerine yönelik eğitim programlarının düzenlenmesi önerilmektedir. Bu bulgular, taşımalı eğitimde yaşanan sorunlara dair farkındalığı artırmakta ve eğitim politikalarının bu alanlarda geliştirilmesine katkı sağlamaktadır.

**Anahtar Sözcükler:** Okul yöneticisi, taşımalı eğitim, sorunlar ve öneriler.

## Problems Experienced by School Administrators Working in Transport Schools and Proposed Solutions

### Abstract

This study aims to systematically examine the problems encountered by administrators in schools providing transportation services and to develop concrete solutions to these problems. Data was collected through semi-structured interviews with 12 administrators (school principals, deputy principals, and assistant principals) working in schools providing transportation-based education in Samsun Province. Five open-ended questions were posed to the school administrators, and the responses were analyzed using content analysis techniques. The research findings show that the organizational flaws in transportation-based education, lack of supervision, and problems in the tender processes create a heavy burden on school administrators. Transporting students from

<sup>1</sup> Uzman Öğretmen; Vakıfbank Atatürk Ortaokulu; <https://orcid.org/0009-0005-9707-3349>; [zkn.clk@gmail.com](mailto:zkn.clk@gmail.com);

<sup>2</sup> Uzman Öğretmen; Karşıyaka Şehit Yüzbaşı Mahmut Top İlkokulu, <https://orcid.org/0009-0001-4187-9117>; [sdslelk55@gmail.com](mailto:sdslelk55@gmail.com);

<sup>3</sup> Okul Müdürü; Sevim Tokatlı Kız Anadolu İmam Hatip Lisesi, <https://orcid.org/0009-0002-5842-6330>; [afbahmet@hotmail.com](mailto:afbahmet@hotmail.com);

different grades with the same services extends waiting times and negatively affects the education process. In addition, assigning additional responsibilities such as service supervision to school administrators leads to inefficiency due to lack of competence. Other problems encountered in transportation-based education include insufficient parental involvement in education, economic inadequacies, and seasonal agricultural work, which negatively affect student attendance. As a result of the research, a series of recommendations were made to increase the effectiveness of transportation-based education. These include strengthening control mechanisms, making tender processes transparent and quality-oriented, planning alternative routes, and preventing school administrators from being assigned additional tasks. Additionally, awareness programs to increase parent participation and training programs for teachers and bus drivers are recommended. These findings raise awareness of the challenges faced in transportation-based education and contribute to the development of educational policies in this area.

**Keywords:** School administrator, transportation education, problems, and suggestions.

## 1. Giriş

Taşımali eğitim sistemi, öğrencilere sürekli ikamet ettikleri bölge dışında eğitim alma fırsatı sunan bir sistem olarak tanımlanabilir. Özellikle kırsal ve ulaşım açısından zorlu bölgelerde, bu model, eğitimde eşitliği sağlama ve öğrencilerin okula erişimini artırma amacı gerçekleştirmektedir (Haşhaş, 2022). Taşımali eğitim, genellikle devlet destekli bir program olarak, uygun bütçe ve organizasyon ile yürütülmektedir. Bu sistem, merkezlerdeki okulları kapsayan programlar aracılığıyla, uzak bölgelerde yaşayan öğrencilerin eğitim hayatlarına entegre olmalarına olanak tanır (Turan, 2022). Okul otobüsleri veya diğer ulaşım araçları yardımıyla gerçekleştirilen taşıma işlemi, öğrenci sayısına ve coğrafi koşullara bağlı olarak değişiklik göstermektedir.

Bu sistemin temel amacı, dezavantajlı bölgelerde yaşayan öğrencilerin de nitelikli eğitim imkanlarına erişimini sağlamak ve eğitimde fırsat eşitliği ilkesi doğrultusunda sosyal adaleti artırmaktır. Taşımali eğitim, her ne kadar ulaşımı kolaylaştırır da, beraberinde bazı zorluklar ve yönetsel sorunları da getirmektedir. Bu sorunlar, genellikle ulaşım planlaması, öğrenci güvenliği, zaman yönetimi ve eğitim kalitesi ile bağlantılıdır. Buna ek olarak, taşıma süreçlerinin aksaması, özellikle kırsal kesimlerde eğitim sürecini olumsuz etkileyebilmektedir (Yurtbakan ve Altun, 2018).

Taşımali eğitim sisteminin sürdürülebilirliği, yöneticilerin etkin stratejiler geliştirmesi ile doğrudan ilişkilidir. Okul yönetimlerinin, öğrencilerin güvenliği ve eğitim kalitesini artırma yönündeki çabaları, eğitim sisteminin genel verimliliğini etkilemektedir (Usta ve Boğa, 2021). Ayrıca, yerel yönetimler ve eğitimcilerin iş birliği içerisinde olması, taşımali eğitimin başarılı bir şekilde yürütülmesini sağlamak açısından büyük önem arz etmektedir. Taşımali eğitim programlarının etkili bir şekilde yönetilmesi, sadece öğrencilerin akademik başarıları üzerinde değil, aynı zamanda toplumsal ve kültürel entegrasyon üzerinde de belirgin olumlu etkilere yol açmaktadır. Bu bağlamda, taşımali eğitim sisteminin incelenmesi, eğitim politikaları açısından vazgeçilmez bir gereklilik olarak karşımıza çıkmaktadır (Çetinkaya ve Üzümcü, 2021).

Özellikle taşımali eğitiminde uzmanlaşmış eğitim kurumlarının yönetimi, etkinliklerini ve genel kurumsal sağlıklarını engelleyebilecek çok sayıda zorlukla karşı karşıyadır. Bu araştırma, taşımali eğitimi veren okullarındaki yöneticilerin karşılaştığı belirli sorunları belirlemeyi ve bu sorunları çözmek için uygulanabilir yollar keşfetmeyi amaçlamaktadır. Okul yönetimine ilişkin çağdaş akademik görüşleri sentezleyerek, bu çalışma hem bu yöneticilerin karşılaştığı engelleri hem de operasyonel etkinliği ve eğitim sonuçlarını artırabilecek stratejileri aydınlatmayı amaçlamaktadır.

## 2. Yöntem

Bu çalışma nitel araştırma deseniyle tasarlanmıştır. Nitel araştırma tasarımı felsefi arka plana önem verilmelidir. Bu çerçevede, nitel araştırmalarda epistemolojik olarak temel dört tipolojiden bahsetmektedir. Bunlar pozitivist/postpozitivist, yorumsamacı/yapısalcı, eleştirel ve post modern bakış açılarıdır. Bunlardan hermeneutik bakış açısı nitel araştırmalarda sıklıkla kullanılır ve fenomenoloji, etnografi, hermenötik, örtük teori, natüralist/nitel araştırma gibi türlere ayrılır (Karasar, 2020). Bu yaklaşım, özünde felsefi bir bakış açısıyla fenomenolojik bir bakış açısı ortaya koymaktadır. Bu araştırmanın evrenini 2024-2025 Eğitim-Öğretim yılında Samsun ili merkezinde yer alan taşımali eğitim kurumlarında çalışan yöneticiler oluşturmaktadır.

Araştırmanın çalışma örneklemini toplam 12 kişi oluşturmaktadır. Araştırmada çalışma grubu, amaçlı örneklem tekniklerinden maksimum çeşitlilik örnekleme tekniğine uygun olarak belirlenmiştir. Maksimum çeşitlilik örneklemeindeki amaç, görece olarak küçük bir örneklem oluşturmak ve bu örnekleme çalışılan probleme taraf olabilecek bireylerin çeşitliliğini maksimum derecede yansıtmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2021).

Çalışma grubu belirlenirken, cinsiyet ve yaş grubu değişkenleri de toplanmıştır. Katılımcıların kimliklerinin gizli tutulması etik açıdan uygun bulunduğu için kodlanarak kullanılacaktır (K1,K2,K3...).

**Tablo 1.** Katılımcıların Demografik Verilerinin Dağılımı

| Değişken                                | Grup                             | n  | %    |
|-----------------------------------------|----------------------------------|----|------|
| Cinsiyeti                               | Erkek                            | 10 | 83.3 |
|                                         | Kadın                            | 2  | 16.7 |
| Görevi                                  | Okul Müdürü                      | 7  | 58.3 |
|                                         | Md. Başyardımcısı/Md. Yardımcısı | 5  | 41.7 |
| Yaş                                     | 30-40 yaş                        | 7  | 58.3 |
|                                         | 41-50 yaş                        | 3  | 25.0 |
|                                         | 51-60 yaş                        | 2  | 16.7 |
| Okul Yöneticiliğindeki Mesleki Deneyimi | 1-10 yıl arası                   | 2  | 16.7 |
|                                         | 11-20 yıl arası                  | 6  | 50.0 |
|                                         | 21 yıl ve üstü                   | 4  | 33.3 |
| Görev Yaptığı Öğretim Kademesi          | İlkokul                          | 3  | 25.0 |
|                                         | Ortaokul                         | 3  | 25.0 |
|                                         | Lise                             | 6  | 50.0 |
| Toplam                                  |                                  | 12 | 100  |

Bu araştırmaya 12 kişi katılmıştır. Katılımcıların % 83,3'ünün erkek olduğu; % 58,3'ünün okul müdürü olduğu; % 58,3'ünün 30-40 yaş arası olduğu, % 50'sinin okul yöneticiliğindeki mesleki deneyiminin 11-20 yıl arası olduğu ve % 50'sinin görev yaptığı öğretim kademesinin lise olduğu tespit edilmiştir.

Bu çalışmada veri toplama yöntemi olarak yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme katılımcının bir konu hakkındaki kişisel deneyimlerini, bakış açısını ve düşüncelerini kendi ifadeleri ile anlatmasına olanak sağlayan esnek bir yöntemdir. Bu yöntem ne tam yapılandırılmış görüşmeler kadar katı ne de yapılandırılmamış görüşmeler kadar esnektir; iki uç arasında yer almaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2021). Görüşme sorularının hazırlanmasında taşınalı eğitim ile ilgili alanyazın taraması yapılmıştır. Konu ile ilgili bilgiler toplandıktan sonra görüşme formunda olması gereken maddeler belirlenmiştir. Sorular hazırlandıktan sonra, eğitim yönetimi alanında uzman bir öğretim üyesinden uzman görüşü alınmış, ardından ön uygulama yapılarak görüşme formuna son şekli verilmiştir. Veriler, 2024-2025 eğitim-öğretim yılında araştırmaya katılmayı kabul eden ve örnekleme ölçütlerine uygun olan taşınalı eğitim hizmeti veren okullardaki görevli 12 okul yöneticisinin (okul müdürü, müdür başyardımcısı ve müdür yardımcısı) katılımıyla toplanmıştır. Görüşme öncesi, taşınalı eğitim hizmeti veren okullardaki görevli 12 okul yöneticisine araştırmaya katılmanın kendi istekleri dâhilinde olduğu, görüşmenin herhangi bir aşamasında görüşmeden çekilebilecekleri bildirilmiştir. Görüşme sorularının bulunduğu form taşınalı eğitim hizmeti veren okullardaki okul yöneticileri tarafından yazılı olarak doldurulmuştur. Araştırma kapsamında taşınalı eğitim veren okullardaki yöneticilerin karşılaştığı sorunları cevaplanmak üzere belirlenen sorular şunlardır: Taşınalı eğitim sürecinde;

1. Milli Eğitimden kaynaklanan sorunlar, nedenleri ve çözüm önerileri nelerdir?
2. Aileden kaynaklan; sorunlar, nedenleri ve çözüm önerileri nelerdir?
3. Çevreden kaynaklanan sorunlar, nedenleri ve çözüm önerileri nelerdir?
4. Görev yapan öğretmenlerden kaynaklanan sorunlar, nedenleri ve çözüm önerileri nelerdir?
5. Servis şoförlerinden kaynaklanan sorunlar nelerdir?

Katılımcılara ait yarı yapılandırılmış görüşme formu verilerinin değerlendirilmesinde içerik analizi tekniği kullanılmıştır. İçerik analizi, araştırılan olgularla ilgili bilgi içeren materyallerin ayrıntılı bir şekilde incelenmesini ve betimsel özelliklerin ortaya çıkarılmasını sağlar (Yıldırım ve Şimşek, 2021). Bu analiz tekniği, verilerin düzenlenmesini, sınıflandırılmasını, örüntülerin belirlenmesini ve temaların ortaya çıkarılmasını içerir. Katılımcıların sorulara verdikleri yanıtlar gruplandırılarak ana temalar belirlenmiştir. Temalara uygun kodlar alt başlıklar şeklinde gruplandırılarak yanıt veren kişi sayıları ve katılımcıların bazı ifadeleri doğrudan alıntı şeklinde verilerek okuyucunun daha sistemli bilgi alması sağlanmaya çalışılmıştır (Karasar, 2020).

Araştırmada, taşınalı eğitim hizmeti veren okullardaki görevli okul yöneticilerine görüşme formu iletilmiş ve yazılı olarak doldurmaları istenmiştir. Katılımcılara görüşmenin amacı, verilerin ne amaçla kullanılacağı, kişisel bilgilerinin kullanılmayacağı konularında yeterli bilgi verilmiştir. Olabildiğince kapsamlı veri elde etmek amacıyla görüşmelere yeterli süre ayrılmış ve güven ortamı oluşturulmuştur. Görüşmelerde yazılı cevaplar

alınmış daha sonra kayıtlar Word ortamına aktarılmıştır. Görüşme formunun hazırlanması aşamasında formdaki sorular hakkında proje danışmanı öğretim üyesinin görüşleri alınmış, formun kapsam geçerliliğinin sağlanmasına çalışılarak gerekli düzenlemeler yapılmıştır.

### 3. Bulgular

Okul yöneticilerinin taşınalı eğitime ilişkin görüşlerinin incelendiği bu araştırmada; yöneticilerin taşınalı eğitimle ilgili sorunları ve çözüm önerilerine ilişkin görüşleri, MEB kaynaklı, aile kaynaklı, çevre kaynaklı, görev yapan öğretmen kaynaklı ve şoför kaynaklı şeklinde 5 temada incelenmiştir. Okul yöneticilerin görüşlerine ilişkin bu temalarda toplam 24 kategoride 63 koda ulaşılmıştır.

#### Milli Eğitimden Kaynaklanan Sorunlar, Nedenleri ve Çözüm Önerilerine İlişkin Okul Yöneticisi Görüşleri

Milli Eğitimden Kaynaklanan Sorunlar, Nedenleri ve Çözüm Önerilerine ilişkin okul yöneticisi görüşlerine ait " Milli Eğitim Kaynaklı Sorunlar " ve " Çözüm Önerileri" olmak üzere 2 temada yapılandırılmış olup, Tablo 2’de sunulmuştur.

**Tablo 2.** Milli Eğitimden Kaynaklanan Sorunlar, Nedenleri ve Çözüm Önerilerine İlişkin Okul Yöneticisi Görüşleri

| Tema                           | Kategori                                              | Kod                                                          | f | Katılımcılar |
|--------------------------------|-------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------|---|--------------|
| Milli Eğitim Kaynaklı Sorunlar | Taşınalı Eğitimin Organizasyonel ve Yapısal Sorunları | Farklı kademelerin aynı araçlarla taşınması                  | 2 | K1,K5        |
|                                |                                                       | Öğrencilerin uzun süre beklemek zorunda kalması              | 2 | K1, K5       |
|                                |                                                       | İhale süreçlerinin zamanında tamamlanamaması                 | 1 | K9           |
|                                |                                                       | Pansiyona yönlendirme baskısı                                | 1 | K3           |
|                                | Denetim Eksiklikleri                                  | Servis araçlarının yetersiz denetlenmesi                     | 3 | K6, K8, K11  |
|                                |                                                       | Okul yöneticilerine aşırı denetim yükü                       | 2 | K3, K4       |
|                                |                                                       | Taşıma hizmetinde kalite standartlarına uyulmaması           | 3 | K8, K9, K12  |
|                                | İhale ve Bütçe Problemleri                            | İhalelerde sadece maliyetin göz önüne alınması               | 1 | K10          |
|                                |                                                       | Servis firmalarının sürekli aynı kişiler tarafından alınması | 1 | K8           |
|                                |                                                       | Taşıma giderlerinin sürekli değişmesi                        | 1 | K12          |
| Çözüm Önerileri                | Ulaşım Planlamasının Geliştirilmesi                   | Farklı kademelerin ayrı taşınması                            | 2 | K1, K5       |
|                                |                                                       | İl ve ilçe müdürlüklerine yetki devri                        | 1 | K4           |
|                                |                                                       | Alternatif ulaşım çözümlerinin geliştirilmesi                | 1 | K9           |
|                                | Denetim Mekanizmalarının Güçlendirilmesi              | Servis denetimlerinin artırılması                            | 3 | K6, K8, K11  |
|                                |                                                       | Denetim sorumluluğunun okul yöneticilerinden alınması        | 1 | K3           |
|                                |                                                       | Şoförlerin eğitim süreçlerinden geçirilmesi                  | 2 | K9, K10      |
|                                | İhale Süreçlerinin İyileştirilmesi                    | İhale şartnamelerinde kalite kriterlerine yer verilmesi      | 1 | K10          |
|                                |                                                       | Bütçenin artırılması ve zamanında ödenmesi                   | 1 | K9           |
|                                |                                                       | Taşıma sürecine alternatif kaynak sağlanması                 | 1 | K12          |

Tablo 2’de görüldüğü üzere, taşıma okullarda görev yapan yöneticilerin en çok karşılaştığı sorunlar arasında taşınalı eğitimin organizasyonel problemleri, denetim eksiklikleri ve ihale süreçlerindeki aksaklıklar öne çıkmaktadır. Farklı kademelerin aynı araçlarla taşınması ve bu durumun öğrenci bekleme sürelerini artırması önemli bir problem olarak belirlenmiştir. Ayrıca, okul yöneticilerine servis denetimi gibi ek sorumluluklar verilmesi, yetkinlik eksikliği nedeniyle verimsiz sonuçlara yol açmaktadır.

Bu sorunlara ait katılımcı görüşlerine ait örnek ifadeler aşağıda verilmiştir.

Kategori 1: Taşınalı Eğitimin Organizasyonel ve Yapısal Sorunları

K1: “Bakanlığın İlkokul, İmam Hatip Ortaokulu ve Ortaokul Öğrencilerini aynı araçla taşınması nedeniyle ders saatleri farklı olan öğrenciler beklemek zorunda kalıyor.”

K3: “Taşıma kapsamının daraltılarak öğrencilerin pansiyonlara yönlendirilmesi büyük bir sorun oluşturuyor.”

K9: “İhale süreçlerinin zamanında tamamlanamaması taşıma hizmetinde gecikmelere neden oluyor.”

Denetim süreçlerinin güçlendirilmesi ve servis denetim sorumluluğunun asayiş birimlerine devredilmesi, kalite standartlarının yükseltilmesi açısından önerilen temel çözümler arasındadır. Bunun yanında, ihale süreçlerinde sadece maddi kriterlere odaklanılması yerine kalite ve güvenlik önlemlerinin artırılması gerektiği

vurgulanmaktadır. Denetim eksikliklerine ait katılımcı görüşlerine ait örnek ifadeler aşağıda verilmiştir.

#### Kategori 2: Denetim Eksiklikleri

K3: “Yöneticiler denetim konusunda yetkin değildir ve bu sorumluluk tamamen asayiş birimlerine devredilmelidir.”

K6: “Servisler MEB harici diğer yetkili kurumlarca habersiz denetlenmelidir.”

K11: “Denetimlerin sıklaştırılması ve cezaların caydırıcı olması gerekir.”

Bu sorunların çözülmesi için ihale süreçlerinin daha şeffaf hale getirilmesi, bütçenin artırılması, farklı kademelerin ayrı taşınması ve denetimlerin sıklaştırılması önerilmektedir. İhale ve bütçe problemlerine ait katılımcı görüşlerine ait örnek ifadeler aşağıda verilmiştir.

#### Kategori 3: İhale ve Bütçe Problemleri

K10: “İhalelerde sadece maddi boyut dikkate alınıyor, sürücü yaşı, eğitimi ve araç özellikleri ihmal ediliyor.”

K8: “İhaleleri sürekli aynı firmaların alması denetim mekanizmalarının zayıf kalmasına neden oluyor.”

K12: “Taşıma giderleri yıl sonunda değişiyor ve bu kayıpların kişilere ödenmesi gerekir.”

### Aileden Kaynaklan; Sorunlar, Nedenleri ve Çözüm Önerilerine İlişkin Okul Yöneticisi Görüşleri

Aileden kaynaklan; sorunlar, nedenleri ve çözüm önerilerine ilişkin okul yöneticisi görüşlerine ait " Aile Kaynaklı Sorunlar" ve " Çözüm Önerileri" olmak üzere 2 temada yapılandırılmış olup, Tablo 2’de sunulmuştur.

**Tablo 3.** Aileden Kaynaklan; Sorunlar, Nedenleri ve Çözüm Önerilerine İlişkin Okul Yöneticisi Görüşleri

| Tema                   | Kategori                                         | Kod                                                              | f | Katılımcılar |
|------------------------|--------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------|---|--------------|
| Aile Kaynaklı Sorunlar | Ekonomik ve Sosyal Farklılıklar                  | Ailelerin ekonomik durumlarının yetersiz olması                  | 3 | K1, K3, K7   |
|                        |                                                  | Öğrencilerin ücretli taşıma masrafını karşılayamaması            | 1 | K3           |
|                        |                                                  | Mevsimlik tarım işçiliği nedeniyle devamsızlık                   | 1 | K8           |
|                        | Velilerin Eğitime Yeterince Katılım Göstermemesi | Velilerin okul ile bağlarının zayıf olması                       | 2 | K4, K10      |
|                        |                                                  | Veli toplantılarına katılım eksikliği                            | 2 | K4, K10      |
|                        |                                                  | Velilerin çocuklarının eğitim sürecine ilgisiz kalması           | 3 | K1, K11, K12 |
|                        | Taşımalı Eğitimden Kaynaklanan Problemler        | Servis saatlerine uyum sorunu                                    | 3 | K5, K6, K9   |
|                        |                                                  | Servis şoförlerine güvensizlik                                   | 2 | K3, K11      |
|                        |                                                  | Taşımalı öğrencilerin ders dışı etkinliklere katılamaması        | 1 | K1           |
|                        | Aile İçi İletişim ve Kültürel Etkenler           | Aile içi iletişimin yetersiz olması                              | 2 | K2, K7       |
|                        |                                                  | Geleneksel nedenlerle kız çocuklarının okula gönderilmemesi      | 1 | K8           |
|                        |                                                  | Ailelerin çocuklarıyla yeterince ilgilenmemesi                   | 2 | K7, K11      |
| Çözüm Önerileri        | Ekonomik Destek ve Alternatif Çözümler           | Ücretli taşıma hizmetinin devlet tarafından karşılanması         | 1 | K3           |
|                        |                                                  | Ek servislerin konulması                                         | 1 | K1           |
|                        | Veli Bilinçlendirme ve Katılım Programları       | Aile rehberlik çalışmaları ve eğitim seviyesinin iyileştirilmesi | 1 | K2           |
|                        |                                                  | Veli toplantılarına katılımın artırılması                        | 1 | K10          |
|                        |                                                  | Servis kurallarına uyum konusunda bilinçlendirme çalışmaları     | 1 | K9           |
|                        | Servis ve Denetim Süreçlerinin Geliştirilmesi    | Servis güzergahlarının optimize edilmesi                         | 1 | K6           |
|                        |                                                  | Servis şoförlerinin belirli kriterlere göre seçilmesi            | 2 | K3, K11      |
|                        |                                                  | Alternatif taşıyıcıların olması                                  | 1 | K11          |

Tablo 3’de görüldüğü üzere, aile kaynaklı sorunlar, ekonomik yetersizlikler, eğitim bilincinin eksikliği, ailelerin okulla yeterince bağ kuramaması ve taşımalı eğitimin getirdiği zamanlama sıkıntılarından kaynaklanmaktadır. Ailelerin düşük gelir seviyeleri, öğrencilerin okula devamlılığını zorlaştırırken, veli toplantılarına ve okul etkinliklerine katılım da bu mesafeden dolayı azalmaktadır. Geleneksel nedenlerle kız çocuklarının okula gönderilmemesi ve mevsimlik tarım işçiliği gibi faktörler de eğitimin sürdürülebilirliğini tehdit eden unsurlar arasındadır.

Bu sorunlara ait katılımcı görüşlerine ait örnek ifadeler aşağıda verilmiştir.

**Kategori 1: Ekonomik ve Sosyal Farklılıklar**

*K1: "Ailelerin ekonomik durumlarının genelde düşük olması, çocuklarının okula düzenli devam etmesini zorlaştırıyor."*

*K3: "Ücretli taşıma yapıldığı durumlarda maliyetin karşılanamaması aileler için büyük bir problem."*

*K8: "Mevsimlik tarım işçisi olarak çalışan aileler, çocuklarını okula göndermekte zorlanıyorlar."*

**Kategori 2: Velilerin Eğitime Yeterince Katılım Göstermemesi**

*K4: "Veli toplantılarına dahi zor katılım sağlanıyor, çünkü veliler okula çok uzak mesafede."*

*K10: "Velilerle iletişimin artırılması ve ev ziyaretleri planlanarak iletişimin sürekliliğinin sağlanması gerekir."*

*K12: "Aile tüm sorumluluğu devlete atıyor, veli kendisini pasifize etmiş durumda."*

**Kategori 3: Taşımalı Eğitimden Kaynaklanan Problemler**

*K5: "Öğrencilerin servisi bekletmeleri veya geç kalmaları diğer öğrencilerin mağdur olmasına neden oluyor."*

*K3: "Aileler, servis şoförlerine güven duymuyorlar."*

*K1: "Taşımalı öğrenciler okuldaki ders dışı etkinliklere katılamıyor, çünkü servisler belirli saatlerde hareket etmek zorunda."*

**Kategori 4: Aile İçi İletişim ve Kültürel Etkenler**

*K2: "Aile içi iletişim eksikliği, çocukların okul motivasyonunu düşürüyor."*

*K8: "Özellikle kız çocuklarının geleneksel nedenlerle okula gönderilmemesi, taşımalı eğitim açısından büyük bir problem."*

*K7: "Evden çıktıktan sonra eve girene kadar çocuklarıyla ilgilenmiyorlar."*

Çözüm olarak, ekonomik desteklerin artırılması, ailelerin eğitime katılımını sağlayacak bilinçlendirme programlarının uygulanması ve servis güzergahlarının daha işlevsel hale getirilmesi önerilmektedir. Ayrıca, servis şoförlerinin belirli kriterlere göre seçilmesi ve denetim mekanizmalarının daha etkin hale getirilmesi, taşımalı eğitim sürecinin iyileştirilmesine katkı sağlayacaktır.

**Kategori 1: Ekonomik Destek ve Alternatif Çözümler**

*K3: "Devlet tarafından aileye yük getiren taşıma maliyetinin tamamı karşılanmalı."*

*K1: "Ek servisler konulabilir, böylece öğrenciler ders dışı etkinliklere katılabilir."*

**Kategori 2: Veli Bilinçlendirme ve Katılım Programları**

*K2: "Eğitim seviyesinin iyileştirilmesi, aile rehberlik çalışmaları artırılmalı."*

*K10: "Ev ziyaretleri yapılarak velilerle iletişim artırılabilir."*

*K9: "Veliler servis kurallarına uymalı ve çocuklarını düzenli okula göndermelidir."*

**Kategori 3: Servis ve Denetim Süreçlerinin Geliştirilmesi**

*K6: "Servis güzergahları öğrencilerin araçlarda daha az zaman geçireceği şekilde planlanmalıdır."*

*K3: "Servis şoförlerinin ciddi kriterlere göre belirlenmesi gerekir."*

*K11: "Velilere servis şoförlerini seçme şansı tanınmalı, alternatif taşıyıcılar olmalıdır."*

**Taşımalı Eğitimde Çevresel Sorunlar, Nedenleri ve Çözüm Önerilerine İlişkin Okul Yöneticisi Görüşleri**

Taşımalı eğitimde çevresel sorunlar, nedenleri ve çözüm önerilerine ilişkin okul yöneticisi görüşlerine ait "Taşımalı Eğitimde Karşılaşılan Çevresel Sorunlar ve Çözüm Önerileri" olmak üzere 1 temada yapılandırılmış olup, Tablo 4'te sunulmuştur.

**Tablo 4.** Taşımalı Eğitimde Karşılaşılan Çevresel Sorunlar ve Çözüm Önerilerine İlişkin Okul Yönetici Görüşleri

| Tema                                                                | Kategori                                | Kod                                                                           | f | Katılımcılar                |
|---------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------|---|-----------------------------|
| Taşımalı Eğitimde Karşılaşılan Çevresel Sorunlar ve Çözüm Önerileri | Ulaşım Sorunları                        | Bozuk yollar, ulaşım güvenliği, hava koşulları, coğrafi                       | 7 | K3, K4, K5, K6, K7, K9, K10 |
|                                                                     | Sosyo-Ekonomik ve Kültürel Farklılıklar | Ekonomik farklılıklar, dil ve kültür engelleri, motivasyon eksikliği          | 3 | K1, K2, K8                  |
|                                                                     | Trafik ve Güvenlik Sorunları            | Trafik kurallarına uyulmaması, denetim eksikliği, kontrolsüz hayvan geçişleri | 2 | K5, K9                      |
|                                                                     | Dijital ve Teknolojik Sorunlar          | Sosyal medya kullanımı, kontrol eksikliği, eğitim verimliliğini düşürmesi     | 1 | K12                         |

Tablo 4'te görüldüğü üzere, taşımalı eğitimde öne çıkan sorunlar ulaşım güçlükleri, sosyo-ekonomik farklılıklar, trafik ve güvenlik eksiklikleri ile dijital medya kullanımına ilişkin sorunlar olarak belirlenmiştir. Katılımcı görüşleri bu sorunların nedenlerini detaylandırmış ve çözüm önerileri sunmuştur.

En fazla dile getirilen sorun ulaşım ve coğrafi engeller olup, bu sorunun çözümü için yol bakımı, alternatif güzergâh planlaması ve bölgesel okulların artırılması önerilmiştir. Sosyo-ekonomik farklılıklara bağlı uyum sorunlarının eğitim programları ve rehberlik hizmetleri ile azaltılması gerekmektedir. Trafik ve güvenlik eksiklikleri denetim mekanizmalarının güçlendirilmesiyle giderilebilirken, sosyal medya kullanımına ilişkin düzenlemeler yapılması da önemlidir.

Bu sorunlara ait katılımcı görüşlerine ait örnek ifadeler aşağıda verilmiştir.

#### Kategori 1: Ulaşım Sorunları

*K3: "Bazı coğrafi bölgelerde ulaşım sorunları nedeniyle eğitime erişim zorlaşıyor. Bu sorunların çözümü için köy okulları ve bölgesel YBO'lar faaliyete geçirilmelidir."*

*K4: "Yolların bozuk olması nedeniyle öğrenciler, yolculuk süresince yoruluyor ve soğukta beklemek zorunda kalıyor. Bu sorun belediye ve karayollarıyla çalışarak giderilmelidir."*

*K10: "Yağış ve kar nedeniyle yolların kapanması eğitimde fırsat eşitsizliğine yol açıyor. Yolların bakımı yapılmalı ve altyapı çalışmaları hızlandırılmalı."*

#### Kategori 2: Sosyo-Ekonomik ve Kültürel Farklılıklar

*K1: "Taşımalı olmayan öğrencilerle uyum sürecinde zorlanmalar yaşanıyor. Farklı ekonomik ve kültürel yapılardan gelen ailelerin eğitimi, bu sorunu azaltabilir."*

*K2: "Ekonomik yapı, dil ve kültürel farklılıklar nedeniyle motivasyon eksikliği oluşuyor. Rehberlik hizmetleri erken dönemden itibaren başlatılmalı."*

*K8: "Mevsimlik tarım işçiliği ve geleneksel yapı kaynaklı eğitim sorunları bu alanda da etkili oluyor."*

#### Kategori 3: Trafik ve Güvenlik Sorunları

*K9: "Taşımalı eğitimde trafik güvenliği eksiklikleri bulunuyor. Trafik denetimleri artırılmalı, servis güzergâhları kontrol altına alınmalı."*

*K5: "Yolların buzlanması trafik kazalarına neden olabiliyor. Kurumlar iş birliği yaparak yolları daha elverişli hale getirmelidir."*

#### Kategori 4: Dijital ve Teknolojik Sorunlar

*K12: "Sosyal medyanın kontrolsüz kullanımı eğitimi olumsuz etkiliyor. Telefon ve internet erişimi belli kurallara bağlanmalı."*

### Görev Yapan Öğretmenlerden Kaynaklanan Sorunlar, Nedenleri ve Çözüm Önerilerine İlişkin Okul Yöneticisi Görüşleri

Görev yapan öğretmenlerden kaynaklanan sorunlar, nedenleri ve çözüm önerilerine ilişkin okul yöneticisi görüşlerine ait "Öğretmenlerden Kaynaklanan Sorunlar" olmak üzere 1 temada yapılandırılmış olup, Tablo 5'te sunulmuştur.

**Tablo 5.** Görev Yapan Öğretmenlerden Kaynaklanan Sorunlar, Nedenleri ve Çözüm Önerilerine İlişkin Okul Yöneticisi Görüşleri

| Tema                                | Kategori                                      | Kod                                                         | f | Katılımcılar |
|-------------------------------------|-----------------------------------------------|-------------------------------------------------------------|---|--------------|
| Öğretmenlerden Kaynaklanan Sorunlar | Öğrenci-Öğretmen İlişkisi ve Empati Eksikliği | Kültürel farklılıkları göz ardı etme                        | 1 | K1           |
|                                     |                                               | Empati eksikliği                                            | 1 | K2           |
|                                     |                                               | Öğrencilerin sosyo-ekonomik durumlarının dikkate alınmaması | 2 | K1, K2       |
|                                     | Ders Dışı Görevlerin ve İş Yükünün Fazlalığı  | Ek görevlerin zorunluluğu                                   | 1 | K7           |
|                                     |                                               | Proje ve yarışmalara katılımın baskı yaratması              | 1 | K7           |
|                                     |                                               | Öğretmenlerin taşıma işlerinden kaçınması                   | 2 | K6, K11      |
|                                     | Öğrencilerin Takibi ve Disiplin Problemleri   | Servis araçlarında denetim eksikliği                        | 2 | K6, K10      |
|                                     |                                               | Öğrencilerin iniş-biniş düzenlerinin sağlanamaması          | 2 | K5, K10      |
|                                     |                                               | Öğretmenlerin nöbet görevlerine zamanında gelmemesi         | 1 | K10          |
|                                     | Öğretmenlerin Okula Ulaşım Problemleri        | Okula ulaşımında yaşanan zorluklar                          | 2 | K9, K10      |
|                                     |                                               | Hava ve yol koşulları                                       | 2 | K9, K10      |
|                                     |                                               | Lojman eksikliği                                            | 1 | K9           |
|                                     | Öğretmenlerin Mesleki Bilinç Eksikliği        | Öğretmenlerin mesleği görev değil iş olarak görmesi         | 1 | K12          |
|                                     |                                               | Yeni nesil öğretmenlerin bilinç eksikliği                   | 2 | K11, K12     |

Tablo 5'te görüldüğü üzere, taşımali eğitimde görev yapan öğretmenlerin karşılaştığı temel sorunlar; öğrencilerle yeterli empati kuramamak, ek görevlerin fazla olması, servis araçlarında düzenin sağlanamaması, öğretmenlerin ulaşımında yaşadığı zorluklar ve mesleki bilinç eksikliği olarak sıralanabilir. Bu sorunların çözümü için öğretmenlerin hizmet içi eğitimlerle desteklenmesi, ek görevlerin azaltılması veya teşviklerle desteklenmesi, lojman ve ulaşım imkanlarının iyileştirilmesi ve mesleki bilinç kazandırıcı çalışmaların artırılması önerilmektedir.

Bu sorunlara ait katılımcı görüşlerine ait örnek ifadeler aşağıda verilmiştir.

Kategori 1: Öğrenci-Öğretmen İlişkisi ve Empati Eksikliği

K1: "Öğretmenlerin öğrencilerin kültürel farkları, ailelerinin maddi ve sosyo-ekonomik durumlarını dikkate almaması sorun yaratıyor."

K2: "Öğretmenler empati kurmakta güçlük çekiyor, bu da motivasyon eksikliğine sebep oluyor."

Kategori 2: Ders Dışı Görevlerin ve İş Yükünün Fazlalığı

K4: "Öğretmenlere ek görev ve sorumluluk yükleniyor ancak bunun karşılığında ek bir ücret alamıyorlar."

K7: "Eğitim-öğretim faaliyetleri dışında öğretmenlerin proje, yarışma ve toplantılar gibi ek iş yükleri çok fazla."

Kategori 3: Öğrencilerin Takibi ve Disiplin Problemleri

K5: "Öğrencilerin araca yerleşme problemi var, nöbetçi öğretmenler araç başlarına hemen gelemiyor."

K10: "Görevli öğretmenler zamanında yerinde olmuyor ve servis taşıma saatlerinde görev başında olmuyor."

Kategori 4: Öğretmenlerin Okula Ulaşım Problemleri

K9: "Bazı öğretmenler uzun mesafelerden geldikleri için ulaşım sorunları yaşayabiliyor. Bu da eğitim süreçlerinde aksamalara neden oluyor."

K10: "Yağış ve kar gibi etmenlerden dolayı yollar kapanınca öğretmenlerin okula ulaşımı sorun oluyor."

Kategori 5: Öğretmenlerin Mesleki Bilinç Eksikliği

K11: "Bazı öğretmenler taşıma işini ek iş gibi görüyor, öğrencileri tanımak istemiyor."

K12: "Yeni yetişen öğretmenler öğretmenliği bir görev olarak değil iş olarak görüyor."

### Servis Şoförlerinden Kaynaklanan Sorunlara İlişkin Okul Yöneticisi Görüşleri

Görev yapan öğretmenlerden kaynaklanan sorunlar, nedenleri ve çözüm önerilerine ilişkin okul yöneticisi görüşlerine ait "Servis Şoförlerinden Kaynaklanan Sorunlar" olmak üzere 1 temada yapılandırılmış olup, Tablo 6'da sunulmuştur.

**Tablo 6.** Servis Şoförlerinden Kaynaklanan Sorunlarına İlişkin Okul Yönetici Görüşleri

| Tema                                      | Kategori                                             | Kod                                  | f | Katılımcılar   |
|-------------------------------------------|------------------------------------------------------|--------------------------------------|---|----------------|
| Servis Şoförlerinden Kaynaklanan Sorunlar | Servis Şoförlerinin Yeterlilik ve Bilinç Eksikliği   | Eğitimsizlik                         | 4 | K1, K3, K6, K7 |
|                                           |                                                      | Trafik kurallarına uyumsuzluk        | 1 | K9             |
|                                           |                                                      | Servis yönetmeliklerine hâkim olmama | 2 | K7, K11        |
|                                           | Servis Şoförlerinin Davranış ve Disiplin Problemleri | Öğrencilere kötü davranış (K10, K11) | 2 | K10, K11       |
|                                           |                                                      | Fazla yolcu taşıma (K8, K11)         | 2 | K8, K11        |
|                                           |                                                      | Servis saatlerine uymama (K5, K9)    | 2 | K5, K9         |

Tablo 6’da görüldüğü üzere, taşımali eğitimde öğretmenler ve servis şoförlerinden kaynaklanan başlıca sorunlar; empati eksikliği, ek iş yükü, servis disiplini, ulaşım sorunları ve mesleki bilinç eksikliği olarak öne çıkmaktadır. Çözüm için öğretmen ve şoför eğitimlerinin artırılması, denetim mekanizmalarının güçlendirilmesi ve ulaşım düzenlemelerinin iyileştirilmesi önerilmektedir.

Bu sorunlara ait katılımcı görüşlerine ait örnek ifadeler aşağıda verilmiştir.

Kategori 1: Servis Şoförlerinin Yeterlilik ve Bilinç Eksikliği

K1: "Servis şoförleri genellikle eğitimsiz, davranışlarına dikkat etmiyorlar."

K7: "Şoförlerden istenen yeterlilikler çok düşük, yönetmeliğe hakim değiller."

Kategori 2: Servis Şoförlerinin Davranış ve Disiplin Problemleri

K10: "Şoförler öğrencilerle iletişimde bilinçsiz, davranışları ölçsüz olabiliyor."

K11: "Köy taşımalarında öğrencileri taşıırken sivil vatandaşları da alıyorlar."

#### 4. Sonuç ve Öneriler

Bu araştırmada, taşımali eğitim veren okullardaki yöneticilerin karşılaştığı temel sorunlar sistematik bir şekilde incelenmiş ve bu sorunlara dair çözüm önerileri geliştirilmiştir. Araştırma bulguları, taşımali eğitimin organizasyonel yapısındaki aksaklıklar, denetim eksiklikleri ve ihale süreçlerindeki sorunların okul yöneticileri üzerinde ciddi bir yük oluşturduğunu göstermiştir. Farklı kademelerdeki öğrencilerin aynı servislerle taşınması bekleme sürelerini uzatmakta ve eğitim sürecini olumsuz etkilemektedir.

Ayrıca, okul yöneticilerine servis denetimi gibi ek sorumluluklar verilmesi, bu konuda yetkinlik eksikliği nedeniyle verimsizliğe yol açmaktadır. Aile kaynaklı sorunlar, ekonomik yetersizlikler, eğitim bilincinin eksikliği ve mevsimlik tarım işçiliği gibi faktörler de taşımali eğitimde öğrenci devamını ve akademik başarıyı olumsuz etkilemektedir. Ulaşım güçlükleri, trafik ve güvenlik eksiklikleri, sosyo-ekonomik farklılıklar ve dijital medya kullanımına ilişkin sorunlar da taşımali eğitimin temel meseleleri arasında yer almaktadır

#### Tartışma

Araştırmada çıkan sonuca göre; taşıma okullarda görev yapan yöneticilerin en çok karşılaştığı sorunlar arasında taşımali eğitimin organizasyonel problemleri, denetim eksiklikleri ve ihale süreçlerindeki aksaklıklar öne çıkmaktadır. Farklı kademelerin aynı araçlarla taşınması ve bu durumun öğrenci bekleme sürelerini artırması önemli bir problem olarak belirlenmiştir. Ayrıca, okul yöneticilerine servis denetimi gibi ek sorumluluklar verilmesi, yetkinlik eksikliği nedeniyle verimsiz sonuçlara yol açmaktadır.

Taşımali eğitim sisteminin etkinliği, eğitim politikalarının uygulanabilirliği ve öğrenci başarı oranları açısından kritik bir konudur. Araştırma bulguları, taşımali eğitim modelinin sadece ulaşımı sağlamakla sınırlı kalmaması, aynı zamanda eğitim sürecinin kalitesini artıracak şekilde yapılandırılması gerektiğini ortaya koymaktadır. Organizasyonel eksiklikler, denetim zafiyetleri ve ihale süreçlerindeki sorunlar, taşımali eğitimin sürdürülebilirliğini zorlaştırmaktadır (Yılmaz, 2018). Özellikle, farklı kademelerdeki öğrencilerin aynı araçlarla taşınması bekleme sürelerini artırarak öğrencilerin eğitim sürelerini olumsuz etkilemektedir (Kaya ve Demir, 2020).

Ayrıca, okul yöneticilerinin denetim sorumluluğunu üstlenmesi, onların asıl görevleri olan eğitim ve yönetim süreçlerine odaklanmalarını engelleyebilir. Bu bağlamda, denetim süreçlerinin asayiş birimlerine devredilmesi önerisi, eğitim yöneticilerinin asli görevlerine odaklanmalarını sağlamak açısından önem taşımaktadır (Aydın, 2019).

Aile kaynaklı sorunlar, ekonomik yetersizlikler, eğitim bilincinin eksikliği, ailelerin okulla yeterince bağ kuramaması ve taşımali eğitimin getirdiği zamanlama sıkıntılarından kaynaklanmaktadır. Ailelerin düşük gelir seviyeleri, öğrencilerin okula devamlılığını zorlaştırırken, veli toplantılarına ve okul etkinliklerine katılım da bu

mesafeden dolayı azalmaktadır. Geleneksel nedenlerle kız çocuklarının okula gönderilmemesi ve mevsimlik tarım işçiliği gibi faktörler de eğitimin sürdürülebilirliğini tehdit eden unsurlar arasındadır.

Ekonomik yetersizlikler ve ailelerin eğitime olan ilgisinin düşük olması, öğrenci devamlılığını etkileyen önemli faktörlerdendir. Bu nedenle, ailelerin eğitime katılımını artırmaya yönelik bilinçlendirme programları ve ekonomik desteklerin sağlanması gereklidir (Doğan, 2021).

Taşınmalı eğitimde öne çıkan sorunlar ulaşım güçlükleri, sosyo-ekonomik farklılıklar, trafik ve güvenlik eksiklikleri ile dijital medya kullanımına ilişkin sorunlar olarak belirlenmiştir. Katılımcı görüşleri bu sorunların nedenlerini detaylandırmış ve çözüm önerileri sunmuştur.

En fazla dile getirilen sorun ulaşım ve coğrafi engeller olup, bu sorunun çözümü için yol bakımı, alternatif güzergâh planlaması ve bölgesel okulların artırılması önerilmiştir. Sosyo-ekonomik farklılıklara bağlı uyum sorunlarının eğitim programları ve rehberlik hizmetleri ile azaltılması gerekmektedir. Trafik ve güvenlik eksiklikleri denetim mekanizmalarının güçlendirilmesiyle giderilebilirken, sosyal medya kullanımına ilişkin düzenlemeler yapılması da önemlidir.

Ulaşım, güvenlik ve ihale süreçlerindeki aksaklıkların giderilmesi için daha şeffaf ve kalite odaklı bir sistem oluşturulmalıdır. Yol bakım çalışmalarının artırılması, alternatif güzergâh planlamalarının yapılması ve bölgesel okulların artırılması gibi yapısal çözümler, taşınmalı eğitimin etkinliğini artırabilir (Erdoğan ve Şahin, 2022).

Taşınmalı eğitimde görev yapan öğretmenlerin karşılaştığı temel sorunlar; öğrencilerle yeterli empati kuramamak, ek görevlerin fazla olması, servis araçlarında düzenin sağlanamaması, öğretmenlerin ulaşımında yaşadığı zorluklar ve mesleki bilinç eksikliği olarak sıralanabilir. Bu sorunların çözümü için öğretmenlerin hizmet içi eğitimlerle desteklenmesi, ek görevlerin azaltılması veya teşviklerle desteklenmesi, lojman ve ulaşım imkanlarının iyileştirilmesi ve mesleki bilinç kazandırıcı çalışmaların artırılması önerilmektedir.

Taşınmalı eğitimde öğretmenler ve servis şoförlerinden kaynaklanan başlıca sorunlar; empati eksikliği, ek iş yükü, servis disiplini, ulaşım sorunları ve mesleki bilinç eksikliği olarak öne çıkmaktadır. Çözüm için öğretmen ve şoför eğitimlerinin artırılması, denetim mekanizmalarının güçlendirilmesi ve ulaşım düzenlemelerinin iyileştirilmesi önerilmektedir.

Son olarak, öğretmen ve servis şoförlerinin eğitilmesi, taşınmalı eğitimin daha güvenli ve verimli bir hale gelmesine katkı sağlayacaktır. Öğretmenlerin mesleki bilinçlerinin artırılması ve şoförlerin belirli kriterlere göre seçilmesi, taşınmalı eğitimin sürdürülebilirliğine katkıda bulunacaktır (Güneş, 2023).

## **Öneriler**

Araştırma bulgularına dayalı olarak aşağıdaki önerilerde bulunulabilir:

### **1. Denetim Mekanizmalarının Güçlendirilmesi:**

- ❖ Okul yöneticilerine verilen servis denetimi sorumluluğunun asayiş birimlerine devredilmesi.
- ❖ Servis şoförlerinin belirli kriterlere göre seçilmesi ve sürekli denetime tabi tutulması.
- ❖ Trafik ve güvenlik eksikliklerini gidermek için sıkı denetimlerin uygulanması.

### **2. İhale Süreçlerinin Şeffaflaştırılması ve Kalite Odaklı Hale Getirilmesi:**

- ❖ İhale süreçlerinde yalnızca maliyet yerine kalite ve güvenlik standartlarının artırılması.
- ❖ Servislerin öğrenci konforu, güvenliği ve zaman yönetimi açısından uygun hale getirilmesi.

### **3. Ulaşım ve Altyapı İyileştirmeleri:**

- ❖ Alternatif güzergâh planlamalarının yapılması ve yol bakım çalışmalarının artırılması.
- ❖ Farklı eğitim kademelerindeki öğrencilerin ayrı araçlarla taşınması.
- ❖ Bölgesel okulların artırılması ile taşınmalı eğitime olan bağımlılığın azaltılması.

### **4. Ailelerin Eğitime Katılımının Artırılması:**

- ❖ Ekonomik desteklerin artırılması ile öğrenci devamlılığının sağlanması.
- ❖ Veli toplantıları ve okul etkinliklerine katılımı teşvik edecek bilinçlendirme programlarının uygulanması.

### **5. Öğretmen ve Servis Şoförleri İçin Eğitim Programları Düzenlenmesi:**

- ❖ Öğretmenlerin hizmet içi eğitimlerle desteklenerek mesleki bilinçlerinin artırılması.
- ❖ Servis şoförlerine öğrencilerle iletişim, trafik kuralları ve acil durum yönetimi konularında eğitimler verilmesi.

### **6. Dijital Medya Kullanımı ve Sosyal Uyum Süreçlerinin Desteklenmesi:**

- ❖ Rehberlik hizmetlerinin güçlendirilerek sosyo-ekonomik farklardan kaynaklanan uyum sorunlarının azaltılması.
- ❖ Öğrencilerin bilinçli dijital medya kullanımı konusunda eğitilmesi.

Bu öneriler doğrultusunda, taşımali eğitimin daha etkin, güvenli ve verimli hale getirilmesi sağlanabilir. Yapılacak iyileştirmeler, öğrenci başarı oranlarını ve eğitim kalitesini artırarak sistemin sürdürülebilirliğine katkı sağlayacaktır.

#### **Araştırmacıların Katkı Oranı**

Yazarlarının katkı oranı eşit düzeydedir.

#### **Çıkar Çatışması**

Bu araştırmada herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

#### **Kaynakça**

- Aydın, M. (2019). Taşımali eğitim sisteminin yönetsel boyutu. *Eğitim Yönetimi Dergisi*, 25(2), 145–162.
- Bayar, A. (2016). Challenges facing principals in the first year at their schools. *Universal Journal of Educational Research*, 4(1), 192–199. <https://doi.org/10.13189/ujer.2016.040124>
- Çetinkaya, M., & Üzümcü, M. (2021). Taşımali eğitim üzerine yapılan çalışmaların incelenmesi. *Siirt Eğitim Dergisi*, 1(2), 1–16.
- Doğan, H. (2021). Eğitimde fırsat eşitliği ve taşımali eğitim modeli. *Türk Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 30(1), 78–94.
- Erdoğan, S., & Şahin, R. (2022). Taşımali eğitimin altyapısal sorunları ve çözüm önerileri. *Eğitim Bilimleri Çalışmaları*, 15(3), 201–219.
- Güneş, A. (2023). Eğitimde taşıma hizmetlerinin güvenlik boyutu. *Eğitim Politikaları Dergisi*, 12(4), 89–102.
- Haşhaş, Y. (2022). *Taşımali eğitimde yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri (Denizli ili - Tavas ilçesi)* (Yüksek lisans tezi). Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Karasar, N. (2020). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (34. baskı). Ankara: Nobel Yayınları.
- Kaya, Y., & Demir, O. (2020). Türkiye’de taşımali eğitim uygulamalarının değerlendirilmesi. *Eğitim ve Toplum Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 50–67.
- Turan, E. (2022). *Taşımali eğitimde yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri (Denizli ili - Buldan ilçesi)* (Yüksek lisans tezi). Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Usta, M. E., & Boğa, F. (2021). Okul yöneticilerinin okul yönetiminde yaşanan sorunlara ilişkin görüşleri. *Harran Maarif Dergisi*, 6(1), 18–49. <http://dx.doi.org/10.22596/2020.0601.18.49>
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (12. baskı). Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Yılmaz, B. (2018). Taşımali eğitimin öğrenciler üzerindeki psikososyal etkileri. *Psikoloji ve Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 10(2), 34–49.
- Yurtbakan, E., & Altun, T. (2018). Taşımali eğitimle öğrenim gören öğrencilerin başarılarına ilişkin eğitimcilerin görüşleri. *Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi (IBAD)*, 3(2), 753–768. <https://doi.org/10.21733/ibad.460200>

#### **EXTENDED ABSTRACT**

This study was conducted to examine the problems encountered by school administrators working in schools implementing transportation-based education in Turkey and their suggestions for solutions to these problems. The transportation-based education system, which is implemented to ensure students' access to schools, especially in rural areas, brings with it some administrative, logistical, and social problems. The research was conducted with 12 school administrators working in schools with transportation education in the central district of Samsun during the 2024–2025 academic year. Data were collected using a semi-structured interview form and evaluated using content analysis.

The findings of the study are structured under five main themes: (1) problems originating from the Ministry of National Education, (2) problems originating from families, (3) problems arising from environmental factors, (4) problems originating from teachers, and (5) problems related to bus drivers. A total of 24 categories and 63 codes were created within these themes.

According to the research results, administrators stated that there were various irregularities in the organizational structure of transportation-based education. These included the failure to conduct tender processes in a timely and qualified manner, time losses due to students from different educational levels being transported by the same buses, and inadequate bus supervision. In addition, it was determined that the additional tasks assigned to school administrators (such as service supervision) reduced managerial effectiveness.

When family-related problems were examined, factors such as economic inadequacies, seasonal work, parental indifference, and cultural reasons, particularly the non-enrollment of female students in school, were found to have a negative impact on the education process. Due to the distance-based structure of transportation-based education, it has been determined that parents' interest in school has decreased, participation in parent meetings has declined, and school-family cooperation has weakened.

In the context of environmental problems, factors such as poor roads, transportation safety, geographical difficulties, climatic conditions, and inadequate traffic regulations have come to the fore. In addition, social adaptation problems among students and the disruption of education due to digital media use have been identified.

Teacher-related problems frequently mentioned include lack of empathy, weak relationships with students transported to school, extra-curricular duties, irregularities in shift work, and transportation-related delays. At the same time, some teachers were found to have a low sense of professional responsibility. Regarding bus drivers, safety issues such as lack of training, behavioral problems, non-compliance with bus rules, and overloading buses were highlighted.

As a result of the study, multidimensional recommendations were developed to increase the effectiveness of transportation-based education. These include strengthening control mechanisms, training bus drivers and improving selection criteria, making tender processes quality-oriented, organizing awareness programs for families, increasing in-service training for teachers, and making structural arrangements to enable school administrators to focus on their primary duties.

The research highlights the need to consider the transportation education system not merely as a transportation service but within the broader context of a comprehensive education policy. Addressing the multi-layered challenges in transportation education from the perspectives of education management, local authorities, and policymakers will contribute to ensuring educational equity and the sustainability of the system.